

Sprawozdanie z XLIV Centralnego Zlotu Krajoznawców

Warszawa-2014

XLIV Centralny Zlot Krajoznawców *Warszawa-2014* został zorganizowany przez Oddział PTTK „Mazowsze” w dniach 20-24 sierpnia 2014 roku. W Zlocie wzięły udział 103 osoby, w tym 10 osób nie korzystało z noclegów (z tego 6 mieszkańców Warszawy, pozostali zatrzymali się u rodzin), 3 osoby skorzystały tylko z wycieczek przedzlotowych i były obecne na sesji krajoznawczej otwierającej CZAK. 2 osoby skorzystały tylko z niektórych świadczeń. 11 osób było obecnych tylko w dniach 20-24 sierpnia, nie skorzystało natomiast z wycieczek przedzlotowych. Następnich 15 osób skorzystało tylko z 1 wycieczki przedzlotowej. Natomiast 72 osoby skorzystały z dwu wycieczek przedzlotowych.

Najwięcej uczestników było z Wielkopolski (14) i Lubuskiego (12), Kujawsko-Pomorskiego (9) i Śląskiego (9), najmniej z Podlaskiego (0), Warmińsko-Mazurskiego (1) i Podkarpackiego (2). Spośród oddziałów PTTK najwięcej uczestników było z Oddziału w Gubinie (8) oraz Jaworznie i „Mazowsze” (po 4). W Zlocie uczestniczyło 10 ZIK, 25 IKP i 30 IKR. Ponadto 9 z innymi uprawnieniami kadry kwalifikowanej PTTK (PTP, PTG, IOP, instruktor przewodnictwa) oraz 29 członków PTTK (prawie wszyscy OT). Tylko 1 osoba towarzysząca nie była członkiem PTTK (cudzoziemiec).

Program Zlotu

Ramowy program CZAK 2014 został opracowany i zaprezentowany wraz z ankietą uczestnikom XLIII CZAK w Supraślu. Niektórzy oprócz wypełnienia ankiety nadesłali obszerniejsze uwagi i propozycje. Zarówno te uwagi jak odpowiedzi w ankietach nt. zainteresowania poszczególnymi zaproponowanymi trasami stanowiły cenną pomoc przy ostatecznej redakcji programu turystycznego XLIV CZAK. Na podstawie obserwacji i doświadczeń organizatorów poprzednich CZAK-ów zaproponowano kilka nowych rozwiązań. Pierwsze to wprowadzenie 2 dni wycieczek przedzlotowych. Biorąc pod uwagę, że z propozycji wycieczek w oba dni skorzystały 72 osoby (72% uczestników CZAK), można uznać, że rozwiązanie to spotkało się z dużą akceptacją uczestników. Drugie nowe rozwiązanie (wprowadzone głównie pod wpływem doświadczenia przy organizacji CZAK w Sosnowcu) to zniżka wpisowego dla tych, którzy nie korzystali z noclegów. W założeniu miało to zachęcić do udziału w CZAK instruktorów mieszkających w Warszawie. Ostatecznie z tej zniżki skorzystało 10 uczestników, w tym 6 mieszkających w Warszawie (pozostali czterej z innych regionów skorzystali z noclegów u rodziny). Tak więc

efekt tego rozwiązania był mniejszy od oczekiwanego. Trzecie nowe rozwiązanie to ustalanie przez organizatorów dat poszczególnych wycieczek przedzlotowych i zlotowych po otrzymaniu zgłoszeń uczestników z określonymi preferencjami. Z jednej strony pozwoliło to w szerszym zakresie uwzględnić preferencje uczestników, choć nie udało się całkowicie wyeliminować „nakładek” terminowych i konieczności rozmów i uzgodnień z zainteresowanymi niezbędnymi zmianami wybranych wycieczek. Z drugiej jednak utrudniło znacznie zadanie organizatorów i spowodowało spiętrzenie wielu prac organizacyjno-logistycznych w ostatnich tygodniach przed imprezą. Na podstawie własnych doświadczeń nie polecamy takiego rozwiązania w przyszłości.

Regulamin z programem CZAK został zamieszczony na stronie internetowej Komisji Krajoznawczej ZG PTTK i stronie Oddziału PTTK „Mazowsze”, a także rozesłany do wszystkich oddziałów PTTK, wszystkich ZIK i IKP oraz ok. 150 IKR. Tam, gdzie dysponowaliśmy adresami e-mail, stosowaliśmy tę formę, ale ok. 400 zaproszeń zostało wysłanych pocztą tradycyjną. W odpowiedzi przyszło kilka listów i kilkanaście e-maili, w których autorzy usprawiedliwiali brak możliwości uczestnictwa głównie z powodu stanu zdrowia, niekiedy także zaplanowanych wcześniej wyjazdów zagranicznych.

Wycieczki przedzlotowe i zlotowe

Spośród zaproponowanych 7 tras wycieczek przedzlotowych dwie nie doszły do skutku ze względu na zbyt małą liczbę zgłoszeń: trasa „Płocka” (14 osób) i trasa „Kolbergowska” (9 osób).

Pozostałe zaproponowane wycieczki przedzlotowe odbyły się przy zróżnicowanej frekwencji. Najwięcej chętnych zgłosiło się na trasę „Szlakami Kampinoskiego PN” (41) i „Kurpiowską” (36), w pozostałych uczestniczyło nieco mniej: w 2 warszawskich 33 i 28 osób oraz 24 osoby w „Chopinowskiej”. W dniu 20 sierpnia w godzinach porannych zostało zorganizowane zwiedzanie Pałacu Namiestnikowskiego, siedziby Prezydenta RP oraz (na zmianę) Uniwersytetu Warszawskiego, w którym w dwu grupach wzięło udział ok. 90 osób. Natomiast wszystkie 4 wycieczki zlotowe w dniach 21 i 22 sierpnia (trasy „Południowa” i „Zachodnia” oraz „Wschodnia” i „Północna”) odbyły się przy pełnej frekwencji.

Trasy zostały ocenione przez uczestników jako ciekawe i dobrze poprowadzone. Podkreślano w szczególności dużą liczbę uwzględnionych obiektów z Kanonu Krajoznawczego Polski uzupełnioną o najcenniejsze obiekty z listy mazowieckiej. Mimo, że trasy były w większości długie, a ich program mocno napięty, dzięki sprawnemu oprowadzaniu i dyscyplinie uczestników udało się zrealizować całość przewidzianego programu. Jednym z istotnych

elementów powodzenia była w ocenie uczestników bardzo dobra praca przewodników (z jednym wyjątkiem). Na najwyższe noty zasłużyli koledzy Lech Waszczuk (trasy przedzlotowe a także wieczorne spacery po Warszawie) oraz Tadeusz Glinka (trasa zlotowa „Północna”) i Dorota Antkowiak (trasa zlotowa „Zachodnia” i przedzlotowa „Kurpiowska”). Warto podkreślić dużą aktywność uczestników w korzystaniu z programu fakultatywnego: wieczornych spacerów z przewodnikami po Warszawie w dniach 21 i 23 sierpnia w godz. 20-23, w których wzięło udział po ok. 70 osób (po 2 grupy) oraz zwiedzania Warszawy w dniu 24 sierpnia (niedziela), kiedy na 3 trasach (Zamek Królewski, Stare i Nowe Miasto, Oś Saska z Senatorską i Placem Teatralnym) wzięło udział ponad 70 osób.

Biesiada turystyczna

Biesiada odbyła się w dniu 22 sierpnia (piątek) wieczorem w godz. 19-22 w „Osadzie Puszczańskiej” w Tułowicach, położonej malowniczo nad Łasicą w pobliżu jej ujścia do Bzury na zachodnim obrzeżu Kampinoskiego PN. Biesiada odbyła się na zakończenie drugiego dnia wycieczek zlotowych i zamykała zasadniczy program krajoznawczy CZAK. W programie uroczystej kolacji wystąpiła Kapela Mazowiecka z Sochaczewa, która w pierwszej części występu wykonała wiązaną mazowieckich melodii ludowych oraz pieśni i piosenek o Mazowszu z różnych repertuarów, a w drugiej części popularne piosenki i melodie taneczne, które przyciągnęły i zachęciły do tańca licznych uczestników. Grupa zainteresowanych skupiła się przy ognisku. W biesiadzie wzięło udział 3 członków honorowych PTTK (uczestników CZAK) oraz członek Zarządu Głównego i prezes Zarządu Mazowieckiego Forum Oddziałów kol. Wojciech Koprowski. Atmosfera biesiady była bardzo ciepła. Zarówno wybór miejsca, jak i oprawa artystyczna biesiady została bardzo dobrze oceniona przez uczestników CZAK.

Program sesyjny

W ramach CZAK odbyły się dwie sesje krajoznawcze. Pierwsza sesja otwierająca imprezę odbyła się w dniu 20 sierpnia w godz. 14,30 – 18,30. W sesji uczestniczyli goście reprezentujący samorząd Mazowsza i Warszawy: Izabela Stelmańska, z-ca dyrektora Departamentu Kultury, Promocji i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego i Karol Podgórski, dyrektor Lasów Miejskich oraz przedstawiciele ZG PTTK: wiceprezesi Andrzej Gordon i Henryk Miłoszewski oraz członek ZG PTTK i prezes Zarządu Mazowieckiego Forum Oddziałów Wojciech Koprowski. Sesję poprzedziło oficjalne otwarcie CZAK dokonane przez Szymona Bijaka, przewodniczącego

Komisji Krajoznawczej ZG PTTK, który warszawską gwarą pozdrowił wszystkich uczestników i życzył im udanego pobytu.

W programie sesji zostały przedstawione dwie prezentacje:

1. „*Od książęcego grodu do metropolitalnej Warszawy*”. *Rozwój przestrzenny i urbanistyczny stolicy* (mgr inż. arch. Michał Staszkiwicz, wykładowca akademicki na UW)
2. *Kampinoski Park Narodowy - fenomen przyrodniczy u granic Warszawy* (Małgorzata Mickiewicz, zastępca dyrektora Kampinoskiego PN)

Bardzo ciepło i z dużym zainteresowaniem została przyjęta zwłaszcza druga prezentacja, po której na liczne pytania odpowiadał także obecny na sesji nowy dyrektor Kampinoskiego Parku Narodowego Mirosław Markowski.

W trzeciej części sesji odbyło się Forum Krajoznawców, w ramach którego przewodniczący Komisji Krajoznawczej ZG PTTK Szymon Bijak i członkowie Komisji Krajoznawczej przedstawili nowy skład, strukturę wewnętrzną i działalność Komisji Krajoznawczej ZG PTTK w okresie ostatniego roku.

Drugim dniem sesyjnym była sobota 23 sierpnia. W tym dniu po śniadaniu odbyły się spotkania i dyskusje panelowe w 5 blokach tematycznych:

1. Mazowsze naukowo-kulturalno-literackie – zagajenie i prowadzenie Halina Sugier (udział w nim wzięło 7 osób)
2. Tradycyjna kultura ludowa na Mazowszu i wielokulturowość Mazowsza – zagajenie i prowadzenie Mieczysław Żochowski (wspólnie z Andrzejem Kowalskim); (udział w nim wzięły 33 osoby)
3. Rola tradycji krajoznawczych we współczesnym krajoznawstwie – Zbigniew Lewandowski (sekretarz Bożenna Fetraś); (udział w nim wzięło 7 osób)
4. Krajoznawstwo w pracy z młodzieżą – zagajenie i prowadzenie Elżbieta Bącal (sekretarz Małgorzata Wojtatowicz); (udział w nim wzięło 5 osób)
5. CZAK w przyszłości – w jakim kierunku zmierzać? Rola instruktora krajoznawstwa – zagajenie i prowadzenie Szymon Bijak (sekretarz Zbigniew Ujazdowski); (udział w nim wzięło 14 osób)

Po obiedzie odbyła się druga sesja krajoznawcza plenarna. W jej programie zostały przedstawione dwie prezentacje:

1. *Przyroda Mazowsza* – Ewa Turek, inżynier leśnik, IOP, członek Komisji Ochrony Przyrody ZG PTTK

2. *Mazowsze - dziedzictwo historyczne i kulturalne* – Mieczysław Żochowski, dr nauk hum., historyk, specjalista z zakresu historii Mazowsza, prezes Zarządu Oddziału PTTK „Mazowsze”. Po prezentacjach prowadzący panele przedstawili zwięzłe podsumowanie porannej dyskusji panelowej w zespołach.

Następnie głos zabrał Szymon Bijak, przewodniczący Komisji Krajoznawczej ZG PTTK, który poinformował o nadaniu przez Komisję tytułu Zasłużonego IK kilku zasłużonym IKP i wręczył legitymację ZIK obecnej na CZAK-u kol. Elżbiecie Zagłoba-Zygler z Prudnika. Następnie poprosił kol. Witolda Klizę, komandora przyszłorocznego CZAK organizowanego przez Oddział Wojskowy PTTK w Chełmie o przedstawienie założeń organizacyjno-programowych CZAK 2015. Kol. W. Kliza poinformował zwięzłe o założeniach organizacyjnych i programie CZAK 2015, który odbędzie się na terenie Roztocza z bazą w Krasnobrodzie. Na zakończenie sesji odbyło się uroczyste przekazanie pucharu przechodniego przez komandora CZAK 2014 Mieczysława Żochowskiego komandorowi przyszłorocznego CZAK Witoldowi Klizie. Po wyczerpaniu przewidzianego porządku obrad sesji kol. Szymon Bijak dokonał oficjalnego zamknięcia CZAK 2014 w Warszawie.

Podsumowanie

CZAK 2014 był interesujący merytorycznie i udany organizacyjnie. Uczestnicy imprezy mieli możliwość zdobycia sporej porcji wiedzy o Warszawie i regionie oraz zwiedzenia dużej liczby obiektów, w szczególności z Kanonu Krajoznawczego Polski. Otrzymali informator krajoznawczy CZAK zawierający opisy ok. 60 miejscowości i obiektów leżących na trasach zwiedzania a także bogaty zestaw broszur, map i innych materiałów informacyjnych o Warszawie i Mazowszu wydanych przez miejscowe ośrodki informacji turystycznej. Program sesji i paneli obejmował najważniejsze zagadnienia z zakresu wiedzy o regionie oraz ważne problemy z zakresu krajoznawstwa. Wybór tematyki uznał za trafny kol. Andrzej Gordon wiceprezes ZG PTTK w swej wypowiedzi na sesji otwierającej CZAK 2014. Wycieczki przedzlotowe i zlotowe miały napięty czasowo, ale za to bogaty program krajoznawczy, który niemal w całości udało się zrealizować. Dobrze wypadła organizacja strony logistycznej, sprawnie odbywało się zakwaterowanie, a funkcjonujące przez cały czas trwania CZAK biuro organizacyjne zlokalizowane obok recepcji hotelowej było dostępne od wczesnych godzin rannych do późnych wieczornych, rozwiązując na bieżąco wszystkie problemy zgłaszane przez uczestników. Na podkreślenie zasługuje dobrze zorganizowana obsługa medialna (zwł. TVP),

dzięki której mieszkańcy Warszawy i kraju mieli możliwość dowiedzieć się o imprezie, a przy okazji także o innych przedsięwzięciach podejmowanych przez PTTK. Warto też podkreślić dobrą atmosferę podczas CZAK - nie było żadnych incydentów ani konfliktów.

Wnioskując z licznych podziękowań i gratulacji składanych na ręce organizatorów ze strony uczestników CZAK 2014, zarówno osobistych przy wyjazdach, jak i pisemnych nadesłanych po imprezie (sms, e-maile) można wnosić, że uczestnicy byli zadowoleni z pobytu. Szczególnie cenne były wyrazy uznania przekazane przez doświadczonych krajoznawców, którzy sami byli w przeszłości organizatorami wielu ogólnopolskich imprez krajoznawczych i mieli możliwość oceny imprezy przez pryzmat własnych doświadczeń. Wielu podkreślało, że była to impreza zrobiona z sercem. Na sukces CZAK 2014 złożyła się praca kilkunastoosobowego komitetu organizacyjnego, którego wszyscy członkowie włożyli tyle, ile byli w stanie i wszyscy – każdy w swoim zakresie - zapracowali na końcowy wynik i zasłużyli na słowa podziękowania. Szczególnie chciałbym podkreślić wkład pracy kol. Zbigniewa Ujazdowskiego – kwatermistrza CZAK oraz kol. Bożenny Fetraś – kierownika biura CZAK, którzy wnieśli największy wkład w końcowy sukces imprezy. Pragnę też podziękować dwóm zaprzyjaźnionym Oddziałom PTTK: Warszawskiemu Oddziałowi Przewodników i osobiście kol. Joannie Lipińskiej za udzieloną pomoc przy kompletowaniu obsady przewodnickiej wycieczek i pomoc przy prowadzeniu trasy zlotowej „Wschodniej” oraz Andrzejowi Kowalskiemu wiceprezesowi Zarządu Oddziału „Praga” za pomoc przy weryfikacji odznak dla uczestników CZAK oraz wsparcie przy prowadzeniu panelu nt. tradycyjnej kultury ludowej na Mazowszu.

Mieczysław Żochowski - komandor CZAK 2014 Warszawa